

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

По-добра наука за по-добра България 2025 г.

**Визия за развитието на научни изследвания в подкрепа на обществото
и икономиката**

„Мъдростта на един ум не се измерва по струпаниите от него знания, а по способността му да открива нови истини.“

Инж. Иван Иванов (1891-1965)

СЪДЪРЖАНИЕ

ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ.....	1
Посрещане на обществените и икономическите предизвикателства, уповавайки се на богатата история в областта на науката.....	1
Необходимост от реформи в сектора на научните изследвания и иновациите.....	1
Обновена Стратегия за по-стабилна система в областта на научните изследвания въз основа на диалог, доверие, партньорство.....	2
Нова ангажираност, посока и откритост.....	3
Привеждане в съответствие.....	3
Реформи.....	4
ОБНОВЕНА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕТО НА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ НА БАЗАТА НА ЧЕТИРИ ОСНОВНИ ПРИНЦИПА.....	5
Принцип 1: Партньорства в три измерения.....	5
Принцип 2: Допълване и синергия.....	6
Принцип 3: Равнопоставено участие на заинтересованите страни.....	6
Принцип 4: Доверие.....	6
ОБНОВЕНА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ОСНОВАНА НА ЧЕТИРИ СТЪЛБА.....	8
Стълб 1: Подновен ангажимент за повишаване на публичните инвестиции в научните изследвания.....	8
Стълб 2: Реформи в научноизследователската система.....	12
Стълб 3: Концентриране на научната инфраструктура и изследователския капацитет в значими за икономиката направления и синергията между тях.....	15
Стълб 4: Развитие на човешките ресурси в науката	23
СЛЕДВАЩИ СТЪПКИ.....	26

ОБЩО ПРЕДСТАВЯНИЕ

Посрещане на обществените и икономическите предизвикателства, уповавайки се на богатата история в областта на науката...

България има богата история на международно признати научни и технологични познания и успехи в значителен брой области. Днешният бързоразвиващ се и взаимосвързан свят изиска от системата за наука и иновации в България стремеж към качество, ефективност и приложими резултати в полза на икономическия растеж и повишаване качеството на живот в страната.

Ние се намираме на един континент и в един глобализиран свят, които все повече се нуждаят от най-съвременни знания и технологии, за да бъдат преодолени нарастващите социални и икономически предизвикателства. Примерите за това са свързани със здравеопазването, застаряването и редица негативни демографски показатели, с околната среда, промяната в климата, енергийните ресурси, сигурността, а също така и с растежа и трудовата заетост като цяло.

Необходимост от реформи в сектора на научните изследвания и иновациите...

През годините няколко независими международни организации¹ са извършвали оценки на системата в областта на научните изследвания и иновациите в България и нейната производителност и са дали препоръки относно пътищата за постигане на напредък. През изминалите години бяха положени усилия и проведени реформи² за преодоляване на редица недостатъци, които се появиха в системата на научните изследвания и забавиха значително нейното пълно интегриране в европейското и световното научно пространство. Политическата нестабилност, институционалната липса на гъвкавост и нарастващото недоверие сред основните заинтересовани страни в системата на научните изследвания и иновациите направиха тези опити за реформи недостатъчни.

На правителствено равнище вече са направени конкретни стъпки за преодоляване на разположеността в системата на научни изследвания и иновации – приета е Национална

¹ ОИСР, Световната банка и Европейската комисия (освен всички останали)

² Реформи – Формулиране на научна политика за подобряване на ефективността, повишаване на инвестициите и извършване на необходимото преструктуриране

програма за развитие: България 2020, с Решение на МС №857 от 03.11.2015 г. е приета Иновационна стратегия за интелигентна специализация (ИСИС) и са приети Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ (ОП НОИР) и Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ (ОП ИК) за периода 2014-2020 г. През 2015 г. България стана първата държава членка на ЕС, която взе участие в механизма на ЕС за подкрепа на политиката по програма „Хоризонт 2020“ – строга и независима партньорска проверка на научно-иновационната система в България. В края на 2015 г. Министерството на образованието и науката получи от международния панел за оценка³ пълна и актуална снимка и осъвременен набор от препоръки за реформи в сектора, основани на сериозни доказателства и задълбочени анализи.

Един от основните изводи е, че научните изследвания и иновациите все още имат огромен потенциал да бъдат полезни на българското общество и да дадат тласък на неговото икономическо развитие. Отчитайки забележителните постижения на българската на научна област във фундаменталните научни изследвания, чрез настоящата стратегия този тип изследвания са определени за хоризонтален приоритет, водещ до концентрация на капацитет и ресурси.

Обновена Стратегия за по-стабилна система в областта на научните изследвания въз основа на диалог, доверие, партньорство...

Сега е времето, когато се налага консенсусна преоценка за мястото, където се намира българската научна система и какви са перспективите пред нея. Следващите стъпки, които начертава Стратегията, трябва да доведат до реално, обновено и основано на доверие партньорство с всички основни заинтересовани страни в областта на научните изследвания и иновациите.

Настоящият документ определя визията на това, което правителството възnamерява да въведе чрез партньорство в обновената национална Стратегия, стимулираща по-силна национална система в областта на научните изследвания както по отношение на капацитета, така и на качеството в подкрепа на обществото и икономиката: „**По-добра наука за по-добра България 2025 г.**“

³ Партньорска проверка на националната система „Наука-иновации“ по инструмента Policy Support Facility (PSF), 2015 г.

Нова ангажираност, посока и откритост...

Министерството на образованието и науката, заедно със своите партньори⁴, се стреми да покаже нова ангажираност и посока на развитие на научните изследвания в България на научната и инновационната общност в цялата страна, както и в чужбина, в рамките на ЕС и отвъд него.

По този начин ще се изгради доверие между научната общност и потребителите на научния продукт и ще се покажат възможностите на системата на научните изследвания в изграждането на общество, основано на знанието.

Така ще се покаже на младите хора, независимо дали в България или в чужбина, че участието им в развитието на българската наука е част от една удовлетворяваща кариера.

По тази начин ще постигнем по-широко признание в областта на научните изследвания и иновациите в България от чуждестранните инвеститори, от нашите партньори в Европейското научноизследователско пространство (ERA) и отвъд него. Това от своя страна ще увеличи достъпа на България до международни изследователски и инновационни мрежи, до по-голямо транснационално финансиране и с това до ефективна способност на българската система на научни изследвания за постигането на по-бързи и по-добри резултати за нашето общество и икономика.

Ето защо обновената Стратегия за развитието на научните изследвания съдържа и инструментите за изпълнението на Пътната карта на Европейското научноизследователско пространство (European Research Area Roadmap 2015-2020)⁵.

Привеждане в съответствие...

България трябва да приведе цялостната си Стратегия за развитие на научните изследвания в съответствие с тематичните приоритети на Иновационната стратегия за интелигентна специализация и да съдейства за постигане на целите ѝ чрез предоставяне на критична изследователска маса и чрез развитието на нови технологии в подкрепа на най-обещаващите сектори за растеж. Съгласуването с приоритетите на ИСИС ще даде възможност за подобряване на сътрудничеството в областта на научните изследвания и

⁴ Министерството на финансите и Министерството на икономиката

⁵ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8975-2015-INIT/en/pdf>

иновациите в България, свързвайки го ефективно с подобни усилия във всички европейски региони. Целта на този процес е да се постигнат конкурентни предимства и икономическа добавена стойност за българските предприятия. Привеждането в съответствие на цялостната Стратегия за развитие на научните изследвания в България, включително на Националната пътна карта за научна инфраструктура, е необходимо условие за изпълнението на дейностите, заложени в Иновационната стратегия за интелигентна специализация, и за по-нататъшно развитие и прогрес на системата на научни изследвания и иновации в България.

Заедно с привеждането в съответствие с тематичните приоритети на ИСИС, България трябва да приведе и приоритетите за развитие на висшето образование в по-добър синхрон с нуждите на научните изследвания, на икономиката/промишлеността и на бизнеса. Човешките ресурси в областта на научните изследвания и иновациите, в този контекст, са един от основните стълбове в настоящата Стратегия.

Реформи...

Ангажиментът на правителството (включително от финансова гледна точка) не е самоцел за системата на научните изследвания в България. Реформите вече са задължителни, произтичащи от „предварителните условия” в Споразумението за партньорство с ЕС. Тези реформи ще трябва да бъдат изпълнени по отношение на ангажираността и ефективното планиране, преди научноизследователската система в България да може действително да започне да усвоява средства по Оперативната програма „Наука и образование за интелигентен растеж”. Тези средства от ЕС са от съществено значение за увеличаване на публичното финансиране на научните изследвания в България през следващите години.

Следователно промяната и реформите, някои от които дълбоки и значими, ще бъдат неизбежни както от страна на Министерството на образованието и науката, така и от страна на другите заинтересовани страни в областта на науката и научните изследвания в България.

Въпреки че настоящият документ определя дългосрочната визия, това не означава, че промените се планират за по-късен етап. Незабавното започване на реформите има това предимство, че някои промени могат да бъдат постепенни, по-лесни, по-безболезнени, но те трябва да бъдат определени ясно от самото начало.

ОБНОВЕНА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕТО НА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ НА БАЗАТА НА ЧЕТИРИ ОСНОВНИ ПРИНЦИПА

Актуализацията на Стратегията цели да постигне максимално въздействие върху обществото и икономиката на България, като се основава на четири основни принципа.

Принцип 1: Партийорства в три измерения

- Партийорство между научните организации, предприятията, браншови и социални организации и такива на гражданското общество. Тези партийорства могат да имат различни измерения – териториални, секторни, резултатно-ориентирани и общеевропейски, и ще са насочени към създаване и укрепване на високите научни постижения, критичната маса, генериращи нови приходи и допринасящи за растежа и заетостта.
- Партийорства между институциите, които разработват и въвеждат (секторни) политики в областта на науката и иновациите, основно насочени към координацията между министерствата. Налице е постоянна необходимост от ефективни механизми за координация в рамките на правителствените структури. Министерството на образованието и науката се ангажира с по-ефективно партийорство на различни равнища между институциите, които определят и прилагат политики и действия в областта на науката и иновациите, по-специално с други министерства (икономиката, здравеопазването, околната среда и водите, младежта и спорта, земеделието), както и като ефективно привеждане в съответствие с други секторни политики; например регионална политика, отбрана и сигурност, транспорт, информационни и комуникационни технологии. Включването на Министерството на финансите в това партийорство ще бъде ключово.
- Партийорства между институциите, които разработват и въвеждат (секторни) политики в областта на науката и иновациите, от една страна, и организациите, извършващи научни изследвания и инновации, от друга страна. Това има за цел осигуряване на диалог и подготовката на прозрачен дневен ред, който ще покаже с какво могат и с какво се очаква да допринесат научните организации към нуждите на секторните политики.

Принцип 2: Допълване и синергия

Обновената Стратегия за развитие на научните изследвания в България се стреми към допълване и синергия с целите и резултатите на други стратегии като Иновационната стратегия за интелигентна специализация, Националната програма за реформи, Стратегията за развитие на научните изследвания в областта на аграрния сектор (2009-2018 г.), Икономически анализ на България и др. Целта е да се постигне синергия и същата да се надгражда, а не да се дублира и/или да създава несъгласуваност между политиките и приоритетите в сектора.

Принцип 3: Равнопоставено участие на заинтересованите страни

Стратегията засяга всички заинтересовани страни в областта на научните изследвания и иновациите. Тя е обект на открыт дебат и трябва да отразява всички конструктивни предложения и мерки, които положително и значително ще повлият на резултатите от нейното прилагане. Министерството на икономиката е съносител на тази стратегия, която трябва да запази не само съгласуваността, но и осигуряването на необходимите ресурси за успешното ѝ изпълнение.

Принцип 4: Доверие

Принципът, представляващ най-голямото предизвикателство, е този на доверието. Доверието е изключително важно за позитивното отношение във и около всяка система, защото изисква големи усилия и воля.

През последните години доверието в българската система за научноизследователска и развойна дейност⁶ е разколебано. Това оказва съществено въздействие върху готовността на основните участници в областта на научните изследвания и иновациите да си сътрудничат за осъществяване на оптимални за развитието на обществото и икономиката резултати. То също така се отразява отрицателно на готовността на младите хора да влязат в една система за наука и иновации, която не стимулира кариерното развитие. В допълнение подкопава доверието на бизнеса и предприемачите във възможностите на научноизследователската ни система да създава и предоставя

⁶ „Доклад от партньорската проверка на националната система „Наука-иновации“ по инструмента Policy Support Facility (PSF)“, 2015 г.

полезни знания и технологии за по-нататъшното развитие на бизнеса и промишлеността.

Настоящата Стратегия има за цел да възстанови доверието между основните участници в научните изследвания и иновациите с оглед на ориентирани към резултати действия, в дух на сътрудничество и позитивна нагласа. Министерството на образованието и науката може решително да допринесе за възстановяването на доверието на основните участници в научните изследвания и иновациите чрез насърчаване на прозрачността при разработването и прилагането на новите политики.

ОБНОВЕНА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ОСНОВАНА НА ЧЕТИРИ СТЪЛБА

Стълб 1: Подновен ангажимент за повишаване на публичните инвестиции в научните изследвания

България е в дъното на класацията за интензивност на научноизследователската и развойната дейност в ЕС...

След бърз спад на интензивността на научноизследователската и развойната дейност в България (комбинирани обществени и частни инвестиции като процент от БВП) от 2,16% през 1990 г. до 0,56% през 1995 г. (след което се стабилизира)⁷, на България ѝ бяха необходими 14 години, за да повиши интензивността на своята научноизследователска и развойна дейност от 0,5% през 2000 г. до 0,79% през 2014 г.⁸ С това България все още е в дъното на класацията по отношение на инвестициите на страните от ЕС в научноизследователска и развойна дейност (24-то място от 28 държави-членки на ЕС, оставяйки след себе си само Хърватия, Латвия, Кипър и Румъния) и значително под средната за ЕС стойност на интензивност на научноизследователската и развойната дейност от 2,03% през 2014 г.

За да се достигне посочената от България цел за увеличаване на инвестициите в научноизследователската и развойната дейност през 2020 г. от 1,5%, се изисква годишен ръст от 11%. Следва да се отбележи, че през периода 2007-2014 г. годищният ръст за България на интензивността на инвестициите в научноизследователската и развойната дейност възлиза средно на 9%, докато през периода 2000-2014 г. този годишен ръст възлиза на само 3,5%.

Необходими са по-високи публични инвестиции в научноизследователска и развойна дейност...

Публичният дял на инвестициите в научноизследователска и развойна дейност (комбиниран държавен сектор и сектор на висшето образование) е намалял от 0,35%

⁷ ГД „Научни изследвания и инновации” - Звено за анализ и мониторинг на националните политики за научни изследвания - данни на Евростат, ГД „Икономически и финансови въпроси”

⁸ „Представяне на ЕС в областта на науката, научните изследвания и иновациите”, Европейска комисия, 2016 г.

през 2007 г. до 0,25% през 2013 г.⁹ През 2014 и 2015 г. публичният дял на интензивността на инвестициите в научноизследователската и развойната дейност е поддържан на същото ниво.

Това означава, че трябва да се работи в посока увеличение на публичния дял на инвестициите в сектора. Както посочва партньорската проверка по механизма на ЕС за подкрепа на политиката¹⁰: „*Каквите и доказателства да има за възможната „нова” роля на бизнес сектора (в страната или чужбина) в увеличаването на общите инвестиции в научноизследователска и развойна дейност в България, за да може тя да бъде устойчива в дългосрочен план ще бъде от съществено значение за публичното финансиране ... да стане в по-голяма степен съответстващо на това, което други страни на нивото на развитие на България изразходват като процент от БВП. Разчитането само на чуждестранни инвестиции ще създаде (и вече създава) огромни несъответствия в използването и функциите на БАН, Селскостопанска академия и висшите училища за икономиката и качеството на живот в България ...*“

Значително увеличение на публичните инвестиции в научноизследователска и развойна дейност не само ще помогне за засилването на секторите, идентифицирани в Иновационната стратегия за интелигентна специализация, но също така ще облагодетелства една модернизирана, конкурентна и по-обширна база за наука и научни изследвания в България, за да бъдат посрещнати новите обществени предизвикателства, както и да се подпомогнат нововъзникващите творчески и икономически сектори.

Ангажимент за публични инвестиции в научноизследователска и развойна дейност в размер на 0,5% до 2020 г. и 0,67% до 2025 г. ...

В рамките на ЕС, както и в повечето развити икономики, приетото съотношение на публични към частни инвестиции в научноизследователска и развойна дейност е 1/2. В съответствие с това и със заявлената цел на България да достигне 1,5% интензивност на научноизследователската и развойната дейност до 2020 г. целта на Министерството на образованието и науката ще бъде разширяването на публичните инвестиции в научни изследвания от 0,29% в момента до 0,5% от БВП до 2020 г. Нещо повече, новата цел от

⁹ Пак там – бележка под линия 3

¹⁰ „Доклад от партньорската проверка на националната система „Наука-иновации“ по инструмента Policy Support Facility (PSF)”, 2015 г.

2,0% интензивност на научноизследователската и развойната дейност до 2025 г., с която България ще достигне сегашната средна за ЕС интензивност, ще изисква понататъшен ръст на публичните инвестиции в научноизследователска и развойна дейност до 0,67% в по-дългосрочен план.

Амбициозният ангажимент за значителен ръст на публичните инвестиции в научноизследователска и развойна дейност в България се основава на два основни компонента. На първо място е новата Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ с 243 млн. евро (средно около 34,5 млн. евро годишно) по Приоритетна ос 1, като Приоритетна ос 2 също съдържа бюджет, свързан с развитието на научноизследователски кадри и развиване на високотехнологични умения. На второ място е компонентът на държавния бюджет, който в момента възлиза на 186 млн. лв. годишно.

През следващите години компонентът на държавния бюджет, на първо място, ще трябва да се увеличи значително, за да се осигури необходимата възможност да отговаря на минималните изисквания за съфинансиране на средствата от ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“. Само за Приоритетна ос 1 това ще изисква допълнителна сума от 43 млн. евро, т.е. 6,1 млн. евро средно на година до 2021/2022 г. Тези суми ще трябва да бъдат допълнителни, тъй като настоящият държавен бюджет за научни изследвания е до голяма степен базиран на фиксирали/текущи разходи и следователно не предлага възможност за допълнително програмно или проектно-конкурсно финансиране.

На второ място, компонентът на държавния бюджет ще трябва да се увеличи, за да подкрепи нов набор от насочени дейности, развиващи конкуренция между научноизследователските организации, както и за стаптирането на съвместни програми между научните среди и бизнеса в области на интелигентна специализация, като част от усилията за реформа в българската система за научни изследвания (вж. стълбовете по-долу). ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ не притежава средства за тези компоненти. Това ще изисква допълнителни 20 млн. лв. нетно на година, след приспадане на все по-нарастваща сума с течение на годините, която се спестява от повишаването на ефективността на системата в областта на научните изследвания в България като цяло.

Въз основа на това и допускайки средногодишен ръст на БВП от 2%, и естествено с одобрението на правителството и Парламента е изчислено, че компонентът на държавния бюджет за научни изследвания ще трябва да се увеличи до 207 млн. лв. през 2017 г., 247 млн. лв. през 2018 г., 308 млн. лв. през 2019 г. и 346 млн. лв. през 2020 г., а до 2025 г. се предвижда да достигне до 579 млн. лв.

По този начин и заедно с очаквания компонент на инвестициите (споменат по-горе) по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ Министерството на образованието и науката има амбицията да повиши публичните инвестиции на България в областта на научните изследвания на 0,5% от БВП през 2020 г. (фиг. 1):

Нивото на компонента на държавния бюджет след 2020 г. ще зависи от размера на всяка нова оперативна програма, посветена на науката и образованието през новия период на планиране, както и на нова независима оценка на българската система за наука и научни изследвания. Въпреки това, въз основа на заявените цели, могат да бъдат предвидени публични инвестиции в научноизследователска и развойна дейност от 0,67% от БВП до 2025 г.

Фигура 1. Индикативно публично финансиране за научни изследвания по години

Година	БВП с прогнозно нарастване от 2% на година млн. лв.	Прогнозно нарастване - средно 15,6% на година % от БВП	Общо публични млн. лв.	От ДБ млн. лв.	От други публични източници млн. лв.	Институционално финансиране млн. лв.	Програмно-проектно финансиране млн. лв.	Дял на програмното финансиране %
2014	83 241	0,27	225	207	18	120	105	47
2015	84 985	0,25	212	185	27	120	92	43
2016	86 604	0,29	247	186	61	124	123	50
2017	88 336	0,32	285	207	78	121	164	58
2018	90 102	0,38	344	247	97	113	231	67
2019	91 904	0,45	418	308	110	102	316	76
2020	93 742	0,5	469	346	123	97	372	79
Общо за периода 2017-2020		1516	1108	408	433	1083		71

Към по-целесъобразна и отговорна публична научноизследователска система...

Допълнителните публични инвестиции в сектора ще имат за цел да помогнат за реализирането на амбициозната и необходима реформа на публичните

научноизследователски организации като цяло, от гледна точка на тяхната структура, методи за разпределяне на средствата, тяхната подкрепа за развитие на човешките ресурси в сектора на научните изследвания и за научноизследователската инфраструктура (вж. по-долу в другите стълбове). За по-ясното фокусиране на публичния сектор за научни изследвания, към конкурентен и ориентиран към бъдещето резултат, е необходимо той да бъде насочен към възможности, които могат да осигурят решения на съществуващи и нови български предприятия. Необходими са още усилия, за да станат научните организации по-гъвкави и иновативни в осигуряването на подобри и нови продукти и услуги, които осигуряват повече приходи, добавяйки растеж и трудова застост.

В същото време публичният сектор за научни изследвания следва да се ангажира с обществено значими цели, като увеличи усилията си към резултати, допринасящи за общественото и икономическото развитие на страната. Това ще улесни обществената и политическата подкрепа за допълнително инвестиране в научни изследвания в България.

Стълб 2: Реформи в научноизследователската система

Стабилност за гарантиране на реформите...

България е изправена пред много предизвикателства за реформи, върху които се работи методично и неотменно. Новият ангажимент за увеличаване на публичните инвестиции в научноизследователската и развойната дейност има за цел да осигури стабилност на сектора за научни изследвания, като същевременно улеснява следните основни институционални реформи.

Задължителни реформи за постигане на предварителните условия за изпълнение на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж”...

Много от предложените реформи, представени тук, са вече задължителни и произтичат от така наречените „предварителни условия”, поставени от ЕС. Те ще трябва да бъдат изпълнени по отношение на поемането на ангажимент и ефективно планиране, преди научноизследователската системата да може действително да започне да се възползва от средствата по ОП НОИР. Тези средства от ЕС са от решаващо значение за модернизиране на националната система за научни изследвания през следващите

години. Това подчертава спешната необходимост, с която България трябва да започне реформите в сектора.

Постигане на ефикасност и ефективност на системата...

Изпълнението на ангажимента за увеличаване на публичните инвестиции в научни изследвания съответно до 2020 г. и до 2025 г. ще доведе България до настоящата средна интензивност на научноизследователската и развойната дейност в ЕС. Увеличаването на публичните инвестиции следва да се реализира постепенно, като се увеличат качеството, ефикасността и ефективността на системата за публични научни изследвания. Последно, но не и по важност, ангажираността на България в изграждането на Европейското научноизследователско пространство се отнася и до ефективни системи за национални научни изследвания.

Въз основа на това в актуализираната Стратегия се включват дейности в посока:

- Преминаване към финансиране, основано на резултати, по подразбиране...**

На база ежегодното наблюдение и оценка, извършвано съобразно приетия Правилник¹¹, по-голямата част от институционалното финансиране на всяка една научна организация ще бъде основано на обективни, международни критерии за оценка, свързани с наукометрични показатели на резултатите.

- Увеличаване дела на конкурсното начало...**

Постепенно, но значително увеличаване на конкурсния принцип като дял от финансирането на организациите в научния сектор, като същевременно се поддържа и определено ниво на основно институционално финансиране. Този процес ще позволи обединяването на различни институционални участници на базата на програма или проект.

- Разпределение на средствата на конкурси, стимулиращи научните изследвания, въз основа на отворени покани за предложения и външна оценка...**

Всички публични органи, отговорни за разпределението на средства за научноизследователска и развойна дейност (НИРД), да бъдат основани по

¹¹ Правилник за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации, както и на дейността на Фонд "Научни изследвания" - <http://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2136621817>

подразбиране на конкуренция. Нарастване на програмния дял на вложените средства в научни изследвания на основата на независима и обективна оценка на проектите, въвеждайки добри практики, международно признати принципи и стандарти за оценяване и мониторинг.

- **Нова агенция за по-добро и по-конкурентно финансиране на научните изследвания...**

Преструктуриране на Фонд „Научни изследвания“ в една политически и оперативно независима агенция за финансиране на научни изследвания, която реализира значително увеличаващи се многогодишни програми за отпускане на безвъзмездни средства за научни изследвания с помощта на прозрачна, отговорна, основана на качеството конкуренция, критериите за която трябва да бъдат предвидени въз основа на международните стандарти и практики.

- **Рационализация на организациите, извършващи научни изследвания...**

Модернизиране на научните организации с цел преодоляване на фрагментацията на научноизследователския сектор в България. Подобряване на критичната маса, изравняване на усилията, повишаване на ефективността на публичните ресурси, инвестиирани в научните организации, и избягване на дублирането на инфраструктура.

Най-голям дял от предвиденото увеличение на бюджета ще се насочва към сектори, преминали през международна оценка, предлагащи реформа за проследим, видим, с широк обществен ефект научен резултат и важни както за научното, така и за икономическото развитие на страната ефект. В резултат до 2020 г. се очаква да бъдат изградени национални центрове за върхови постижения и центрове за компетентност, обединяващи съществуващия научен капацитет във водещи научни направления, които са уникални за страната и без аналог в регионален мащаб, и допринасящи за развитието на Европейското научноизследователско пространство.

- **Модернизиране на научноизследователската инфраструктура и превръщането на страната в привлекателна за наука и инновации дестинация...**

Националната научна инфраструктура обвързва трите ключови фактора, необходими за изграждането на динамичен икономически модел на устойчиво развитие и заетост – образование, научни изследвания и иновации. Тя е източник на доходи, влияние и

ефекти, които покриват 30% инфраструктура за обществения сектор, 40% инфраструктура, обслужваща модернизация на технологиите в от branата и сигурността, 40% инфраструктура с пряко влияние върху екологията и околната среда, 55% с ефект върху подобreno здравеопазване (най-вече профилактика), 60% ефект върху регионалните политики и 70% поддържаща научната продукция от институтите на БАН.

- Създаване на звено за връзка на научноизследователска и инновационна дейност в Брюксел...

Допълвайки дипломатическите канали, огромното мнозинство от държавите членки на ЕС имат от много години специално звено за връзка с научноизследователска дейност в Брюксел. Добавената стойност на тези звена се крие в техните специални канали за комуникация между големите научноизследователски участници в родните им страни и тези в Брюксел, които са в течение на най-новите възможности за финансиране и сътрудничество. Създаването на българско звено за връзка в този контекст не само ще даде силен знак за политическа ангажираност на България към Европейското научноизследователско пространство, но и ще отвори възможности за български научноизследователски организации и техните изследователи да участват по-ефективно в успешно транснационално сътрудничество и рамковите програми.

Стълб 3: Концентриране на научната инфраструктура и изследователския капацитет в значими за икономиката направления и синергията между тях

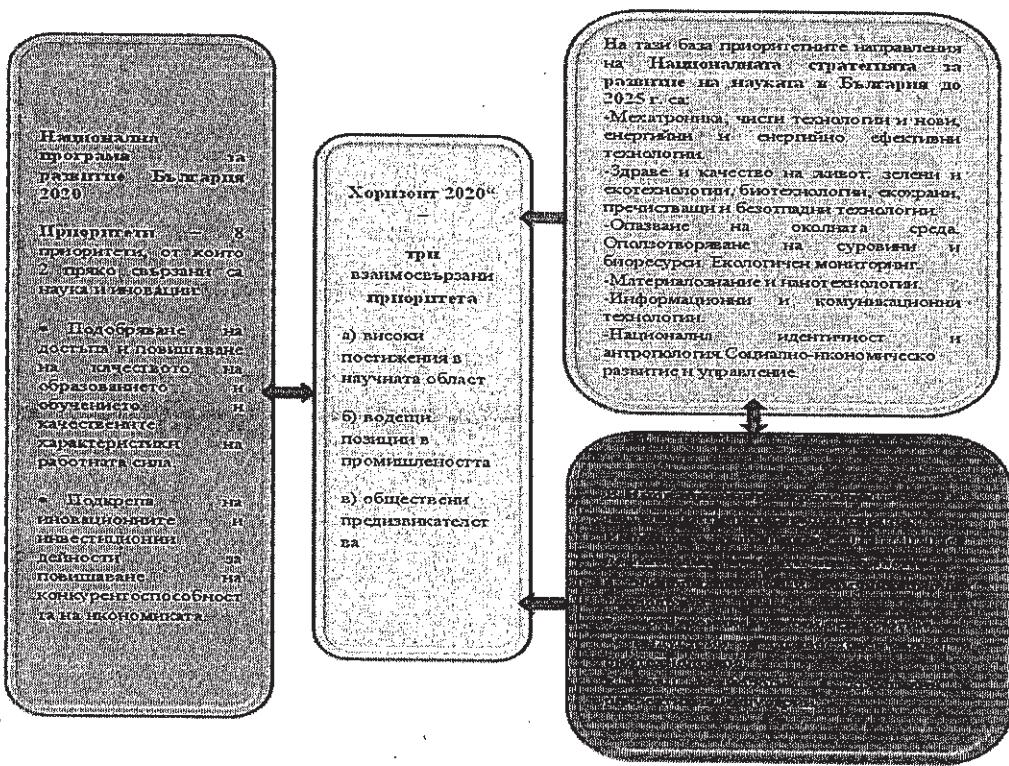
Обосновка за стратегическите приоритети и факторите за техния избор...

Фокусирането на науката и научните изследвания в България върху стратегически приоритетни области е от решаващо значение за постигане на критична маса, ефективност на инвестициите, създаване на условия за конкурентоспособност и на висококвалифицирани човешки ресурси в полза на икономиката и обществото.

Изборът на дългосрочните приоритети се определя от три основни фактора (фиг. 2):

- (A) Очакванията за това кои сектори на българската икономика ще нарастват най-активно през следващите години, включително какво научно-образователно обезпечаване ще бъде необходимо;
- (B) Съществуващият капацитет, силните страни и потенциалът на научноизследователските организации и осъзната нужда от стопански субекти;
- (B) Глобалните тенденции и приоритетите на ЕС (Програма „Хоризонт 2020“).

Фигура 2. Схематично представяне на синергията между приоритетите

Изборът на такива стратегически приоритети позволява на България да концентрира своите нарастващи, но все още ограничени ресурси в тези сектори, които са най-обещаващи от икономическа гледна точка. Целта е да се повиши ефективността на научните изследвания и изновиците и да се създадат условия за постигане на значими научни резултати с мултиликационен ефект в икономиката.

Наличието на стабилни приоритети ще намали резките и чести промени в насоките за свързаното с научните изследвания прегрупиране, както и във възможностите за финансиране.

Необходимост от привеждане на Стратегията за научни изследвания в съответствие с ИСИС...

България трябва да приведе цялостната си Стратегия за развитие на научните изследвания в съответствие с тематичните приоритети на Иновационната стратегия за интелигентна специализация, както и да подкрепи своите цели чрез изграждането и развитието на критична маса в научноизследователски приоритетни области и да разработва нови технологии в подкрепа на своите най-обещаващи сектори (фиг. 3).

Привеждането в съответствие на цялостната Стратегия, включително на Националната пътна карта за научна инфраструктура, е необходимо условие за изпълнение на дейностите, заложени в Иновационната стратегия за интелигентна специализация.

Фигура 3. Взаимосързаност между предложените приоритети на Стратегията за научни изследвания и иновации

Приоритети на Националната стратегия за развитие на научните изследвания	Тематични области Приоритети на ИСИС	Опазване на околната среда			Материалознанието и нанотехнологии	Информационни и компютърни технологии	Национална идентичност и антропология
		Здраве и качество на животът, зеленични екотехнологии, биотехнологии, енергийно ефективни технологии	Оползовоизвършване на сурвивийни биопроцеси, Екологичен мониторинг	Презервации и технология за безопасни технологии			
Информатика и ИКТ		X		XX	X	XXX	X
Мехатроника и чисти технологии		XXX	XX		XXX	X	XX
Индустрии за здравословен живот и биотехнологии (включително храни)		XX		XXX	XX	X	XX
Нови технологии в креативни (творчески) и рекреативни индустрии		X		X	X	X	XXX

X – припокриване – над 35%;

XX – значително припокриване – над 55%;

XXX – съществено припокриване – над 85%.

Добавената стойност на знанието отвъд приоритетите на ИСИС...

От българската наука и научни изследвания се очаква да имат по-голяма ангажираност към преодоляването на обществените предизвикателства, определени в Рамковата програмата на ЕС „Хоризонт 2020“, които са предизвикателство за всички държави членки, но имат пряко отношение към българското общество. Необходима е регулярна качествена и прозрачна оценка на научната система, която да определи тези научни направления, имащи капацитета да допринесат за конкретни обществени предизвикателства.

Следователно настоящото актуализиране на Стратегията предлага акцент върху следните научни приоритети...

- **Мехатроника, чисти технологии и нови, енергийни и енергийно-ефективни технологии.**
- **Здраве и качество на живот: зелени и екотехнологии, биотехнологии, екохрани, пречистващи и безотпадни технологии.**
- **Опазване на околната среда. Оползотворяване на сировини и биоресурси. Екологичен мониторинг.**
- **Материалзнание и нанотехнологии.**
- **Информационни и комуникационни технологии.**
- **Национална идентичност и антропология. Социално-икономическо развитие и управление.**

Научните изследвания в приоритетните направления се основават на приоритетните области, определени в ИСИС, и на националните постижения във фундаменталните научни изследвания, които следва да бъдат разглеждани като хоризонтален приоритет.

Оперативният план за изпълнение към настоящата Стратегия е с времева рамка 4 години (2016-2019 г.), след което предстои оценка на изпълнението и изработването на нов план за достигане на целите до 2025 г. съобразно новия програмен период на ЕС.

Допълвайки предимствата на една реформирана система за научноизследователска и развойна дейност, посочени в Стълб 2, следните принципи ще се прилагат при определяне на съгласуван подход по стратегическите приоритети:

- **Синергия чрез привеждане в съответствие на националните програми...**

Необходим е интегриран подход, за да се приведат в съответствие националните програми със стратегическите приоритети, обхващащи всички основни участници в НИРД, действащи в съответните сектори във всички области на България. Участниците от бизнес секторите и секторите на публичната политика, както и от гражданско общество-трябва да бъдат системно и активно ангажирани в тази дейност.

- **Концентрация на научен потенциал в изграждане на центрове за върхови постижения и центрове за компетентност и в уникални научни инфраструктури...**

Основните инструменти, които фокусират научноизследователските дейности, създават критична маса по стратегическите приоритети и осигуряват пряка връзка със секторите на бизнеса и публичните политики, ще бъдат центровете за върхови постижения и центровете за компетентност (включително регионални такива) и приведени в съответствие с Националната пътна карта за научна инфраструктура. Тези структури също така ще имат за цел да се даде нов тласък на повече системни и ефективни механизми за трансфер на знания и технологии.

В периода 2011-2013 г. научни екипи от Националната пътна карта на България участваха в европейски проекти за подготовка и изграждане на разпределени и електронни научноизследователски инфраструктурни комплекси.

Процесът на актуализация премина през предварителен преглед за съответствие на проектните предложения с базисните критерии и последваща международна експертна оценка и верификация със съдействието на експерти от Европейския стратегически форум за научни инфраструктури (ESFRI).

В резултат на извършената оценка беше разработена и приета с РМС № 569/31.07.2014 г. актуализираната Национална пътна карта за научноизследователска инфраструктура, която бе една от отправните точки при формулиране на тематичните области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация 2014-2020 г. (ИСИС), приета с Решение на МС № 857 от 03.11.2015 г.

Всички обекти, включени в НПК, имат потенциал да се развиват чрез проектна дейност през Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ и да изпълнят целите на ИСИС за обвързаност между науката и икономиката. Всички анализи, извършени през 2015 г. и 2016 г по отношение на НПК потвърдиха съответствие на обектите, включени в нея с приоритетите на ИСИС (фиг. 4).

Фигура 4. Взаимосързаност между инфраструктурните комплекси от НИК с тематичните области на ИСИС

<p>Инфраструктурен комплекс</p> <p>Тематична област „Информатика и ИКТ“</p>	<p>Тематична област „Мехатроника и чисти технологии“</p>	<p>Тематична област „Нови технологии в креативните и рекреативните индустрии“</p>
<p>Национален университетски комплекс за биомедицински и приложни изследвания (BMMR)</p>	<p>Центр за съвременна микроскопия за функционални и приложни изследвания в областта на биологията, медицината и биотехнологии (EuroBioImaging)</p>	<p>Инфраструктура за устойчиво развитие в областта на морските изследвания, обсързана и съчастие на България в Европейската инфраструктура Euro-Argo</p>
<p>Научна инфраструктура „Съхранение на енергия и водородна енергетика“ (НИ СЕВЕ)</p>		<p>Научна инфраструктура „Съхранение на енергия и водородна енергетика“ (НИ СЕВЕ)</p>
<p>Европейско същинско изследване за България (ESS)</p>		<p>Научен център за високотехнологични и разпределени пресмятания (БГИ и PRACE)</p>

- Ръководене и разгръщане на съвместни програми за научни изследвания и иновации...

Сътрудничеството между науката и бизнеса и по-добрата предприемаческа ориентация и начин на мислене също трябва да бъдат стимулирани чрез нови съвместни програми за научни изследвания и иновации. Тези инициативи следва да бъдат насочени към: а) постигане на конкретни резултати и решения за бизнеса в определени сектори, за да се повиши техният технологичен напредък или/и да се преодолеят технологичните пропуски в текущата им икономическа дейност, или б) насърчаване на научните изследвания и иновациите в рамките на организации, извършващи научни изследвания (включително висшите училища) в специфични области на интереси за икономиката, определени в ИСИС, както и към създаване на начини за комерсиализация на резултатите от научните изследвания и на технологичните разработки.

- По- силни връзки с Европейското научноизследователско пространство и отвъд него...

Подходът при този стълб в комбинация с подновените ангажименти на България по Пътната карта на Европейското научноизследователско пространство (ЕНП), включително отворената наука (e-science), ще помогне на българската научноизследователска система да се раздели със своята относителна международна изолация. Стратегическият избор за транснационално и международно сътрудничество и по-добро използване на българските диаспори при научните изследвания ще помогнат за създаването на българска „научноизследователска марка” и постигането на по-широко признание от чуждестранните инвеститори, от съседните ни страни, от нашите партньори в ЕНП и отвъд него.

Това ще бъде от решаващо значение за увеличаване на достъпа на България до международни научноизследователски и инновационни мрежи (например инициативи за съвместно планиране, съвместни технологични инициативи, общности на знания и иновации към Европейския институт за иновации и технологии - EIT); до привилегирован достъп до ключова научна инфраструктура в цяла Европа, включително ESFRI¹²; до по-голямо транснационално финансиране (РП „Хоризонт

¹² <http://www.esfri.eu/roadmap-2016>

2020” освен всички останали) и т.н. Интензифицирането на участието на България в повече трансгранични програми и инициативи ще повиши ефективната способност на българската система за научни изследвания за по-бързи и по-добри резултати за българското общество и икономика.

Стълб 4: Развитие на човешките ресурси в науката

Човешките ресурси са ключови за постигането на целите...

Всички цели, изложени в настоящата визия, не могат да бъдат осъществени без необходимите човешки ресурси. В научноизследователската система на България има натрупан опит, талант и енергия. България обаче страда от демографски спад. В страната има по-малко изследователи във всички основни категории в сравнение със средните стойности за ЕС. Почти половината от изследователите са над 65-годишна възраст, а миграцията на младите изследователи в други страни или към работни места извън научноизследователската и развойната дейност е по-скоро правило, а не изключение. Следователно увеличаването на броя на изследователите и привличането на млади кадри са огромно предизвикателство не само във връзка с предвиденото нарастване на публичното финансиране за научноизследователска и развойна дейност, а също така и по отношение на развитието и поддържането на необходимото качество на нови човешки ресурси с оглед на амбициите за създаване на една реформирана система за научни изследвания.

Стимули за научноизследователска кариера на всички етапи и за задържане и привличане на млади таланти от България и чужбина...

Налагат се бързи и решителни действия, за да се въведе система от стимули за кариерно развитие в сектора наука (или за научна кариера) на всички етапи и за задържане и привличане на млади кадри от България и чужбина в областта на науката и иновациите.

Следва да се гарантира, че както министерството, така и всички публични научноизследователски организации ще се ангажират с принципа за равенство при наемането на работа и равенство в размера на добавките за степени и звания, диференциране на възнаграждението по степени и звания на изследователите по открит

и прозрачен начин и в съответствие с постигнатите резултати, използвайки необходимите показатели и международни практики за оценяване.

Всички научни организации в България следва да приемат и приложат на практика Европейската харта за изследователите и Европейския кодекс за поведение при подбор на изследователите. Това ще доведе до прозрачна работна среда и кариерно развитие на базата на стимулиране на постиженията при гарантиране на отворени и прозрачни практики за подбор на персонал.

Във връзка с подготовката на следващото поколение изследователи са необходими промени в приема и подготовката на докторанти. Докторантите получават много традиционно образование в областта на научните изследвания, от което често липсват съвременни елементи, включително владене на чужди езици и обучение по така наречените „трансверсални“ умения, които са от решаващо значение за взаимодействието с бизнес сектора и за иновациите като цяло. Докторантите в България получават ниско заплащане, което прави докторантурата в чужбина по-привлекателна, допринасяйки за „изтичането на мозъци“ и правейки трудно привличането на млади чуждестранни изследователи за научна кариера в България. Необходима е и промяна на системата за прием на докторанти, като за целта се въведе и проектен принцип (с поемане на съответните ангажименти от страна на кандидата и неговия ръководител).

Партньорство за преодоляване на недостатъците по отношение на квалификациите, кариерите и възнаграждението...

Посредством преодоляването на слабостите ще се търси партньорство със и между всички научни организации в България - БАН, Селскостопанска академия и висшите училища, с което да се гарантира, че програмите за докторанти стават все по-привлекателни за младите хора, стимулират мобилността, установяват по-добри връзки с нуждите на пазара, осигуряват по-високо качество в различни дисциплини и конкурентоспособни кадри. Така наречените Европейски принципи за иновативно обучение на докторанти трябва да се прилагат от всички институции, извършващи научни изследвания в България.

Партньорството предполага инициативи за работа при по-конкурентни нива и структури на възнаграждението с възможност да се диференцират, определят и

коригират нивата на възнаграждение на изследователите въз основа на индивидуалното представяне. Това трябва да върви съвместно със специално увеличаване на базата на публичното финансиране.

Партньорството между БАН и висшите училища следва да се основава на средносрочно планиране на човешките ресурси (3-5 последователни години) по отношение на пенсионирането в противовес на новите позиции за по-младите поколения изследователи, включително прилагане на по-добър баланс между половете и принципите на гарантиране на изследователски интегритет в научните организации.

Национален ангажимент за подкрепа на постдокторантите и на младите учени...

Нарастващото предоставяне на значителни и специални индивидуални програми за стипендии за постдокторанти с цел запазване на човешкия потенциал, както и мерки за привличане на учени от българската диаспора и на международни изследователи в България, е от особена важност.

Държавата ще провежда по-ефективна политика, насочена към повишаване на икономически и социалния статус на учените и към създаване на атрактивни условия за научна дейност, които да им дават достатъчна доза професионално самочувствие. Ще инициира действия за модернизиране на всички аспекти от структурата и управлението на научните организации с цел повишаване на техния научен и човешки потенциал. Ще се осигури подкрепа и за съвместна работа между българската диаспора и научните организации у нас чрез въвеждане на специализирани схеми за това. Същевременно е необходимо да има механизъм за периодична оценка на научния състав и на работата на учените.

Разглеждане на въпросите относно почеността на научните изследвания и баланса между половете...

Министерството на образованието и науката се ангажира да работи с публичните научноизследователски институции, за да подобри качеството на изследователите в България чрез системно разглеждане на етиката и почеността в научните изследвания и учебните програми на изследователите, както и за активни политики за подобряване на баланса между половете в областта на научните изследвания, особено по отношение на опитните изследователи и ръководните позиции.

СЛЕДВАЩИ СТЪПКИ

Актуализацията на Стратегията за развитие на научните изследвания в България 2025, представена в настоящия документ и допълнена с *Оперативен план за изпълнение*, представлява амбициозна, но реалистична и преди всичко силно необходима програма за развитието на научните изследвания в България. Общата цел е да се повишат капацитетът, фокусът, качеството и ефективността в сектор наукa; значително да се увеличи приносът на сектора към решенията на големите предизвикателства пред обществото и решително да допринесе за развитието на знанията и технологиите, базирани на иновациите, икономическия растеж и трудовата заетост през идните години.

Въпреки че това е дългосрочна визия, нейното изпълнение трябва да бъде започнато решително и възможно най-скоро.

Основните елементи, от законодателен или финансов характер, изискват подготовка и планиране. Министерството на образованието и науката се ангажира да работи за това в конструктивен дух с всички заинтересовани страни, като същевременно отчита неотложността на реформата. Това се отнася по-специално за необходимостта да бъдат изпълнени „предварителните условия”, преди българската научноизследователска система да може да се възползва от финансовия пакет по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж” и от окончателното одобрение на ИСИС.

Също така бюджетното планиране, по-специално с оглед на националния бюджет за 2017 г., изиска координирани действия.

Предвид това Министерството на образованието и науката ще инициира следните стъпки:

- Изграждане на широк политически консенсус, включващ правителството, парламента и останалите политически участници в България за подкрепа на настоящата Стратегия;
- Изграждане на широка и устойчива подкрепа за настоящата актуализация сред заинтересованите страни в българската система за научноизследователска и развойна дейност, включително бизнеса, социалните партньори и работодателските организации;
- Повишаване на информираността и увеличаване на подкрепата сред гражданското общество и медиите;
- Повишаване на информираността и изграждане на подкрепа сред европейските и международните партньори в научните изследвания и иновациите;
- Стартиране на процес от законодателни инициативи и финансови мерки съгласно настоящото предложение;
- Изработване на подробен многогодишен оперативен план за изпълнение на настоящата Стратегия.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

Препис

РЕШЕНИЕ № 900

от 25 октомври 2016 година

ЗА ОДОБРЯВАНЕ НА ОБНОВЕНА НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ 2025, ПРИЕМАНЕ НА ОПЕРАТИВЕН ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ ЗА ПЕРИОДА 2017-2020 Г. И ПРЕДЛОЖЕНИЕ ДО НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ ЗА ПРИЕМАНЕ НА ОБНОВЕНАТА НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ 2025

На основание чл. 7, ал. 1 от Закона за насърчаване на научните изследвания и като основа за изпълнение на тематично предварително условие 1 - по Приложение XI към Регламент (ЕС) № 1303/2013 г.

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ

РЕШИ:

1. Одобрява обновена Национална стратегия за развитие на научните изследвания 2025.
2. Приема Оперативен план за изпълнение, включващ Индикативен план на инвестициите, за периода 2017-2020 г. към Националната стратегия за развитие на научните изследвания 2025.
3. Възлага на министъра на образованието и науката да осъществява мониторинг върху изпълнението на Националната стратегия за развитие на научните изследвания 2025 и Оперативния план за изпълнение за периода 2017-2020 г.

4. Изпълнението на Националната стратегия за развитие на научните изследвания 2025 се финансира от държавния бюджет в рамките на средствата по бюджетите на отговорните институции за съответната година, както и от европейски програми.

5. Предлага на Народното събрание да разгледа и приеме обновената Национална стратегия за развитие на научните изследвания 2025 по т. 1.

6. Изпълнението на приетия Оперативен план за изпълнение за периода 2017-2020 г. по т. 2 да започне след приемането на Националната стратегия за развитие на научните изследвания 2025 от Народното събрание.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ: /п/ Бойко Борисов

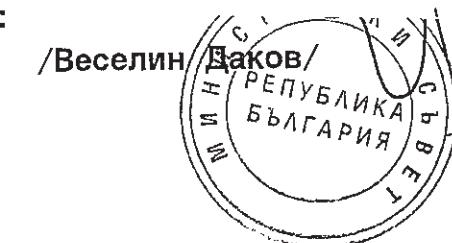
ЗА ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА

МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Веселин Даков

Вярно,

**ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
“ПРАВИТЕЛСТВЕНА КАНЦЕЛАРИЯ”:**

/Веселин

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

№ 02.01-182.....
25 октомври ... 2016 г.

ДО

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх.№ 002-00-75
Дата 25 / 10 2016 г.

1658

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

г-жа ЦЕЦКА ЦАЧЕВА

УВАЖАЕМА ГОСПОДКО ЦАЧЕВА,

На основание чл. 7, ал. 1 от Закона за насърчаване на научните изследвания изпращам Ви одобрената с Решение №...900..... на Министерския съвет от 2016 г. обновена Национална стратегия за развитие на научните изследвания 2025.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТО НАРОДНО
СЪБРАНИЕ

РАЗПОРЕЖДАНЕ

НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

N 650 - 01 - 351 / 26.10. 2016 г.

На основание чл. 8, ал. 1, т. 1 и чл. 85, ал. 3 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание

РАЗПОРЕЖДАМ:

Разпределям Национална стратегия за развитие на научните изследвания 2025, № 602-00-75, внесен от Министерски съвет на 25.10.2016 г., на следните постоянни комисии:

- Комисия по образованието и науката
- Комисия по бюджет и финанси
- Комисия по икономическа политика и туризъм
- Комисия по европейските въпроси и контрол на европейските фондове

**ЗА ПРЕДСЕДАТЕЛТА НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ**

ДИМИТЪР ГЛАВЧЕВ